

Systematiskt kvalitetsarbete - Uppföljning 2021/2022

Grundskolenämnd

Innehållsförteckning

Inledning	4
Analys	4
Nationella mål: Normer, värden och inflytande	4

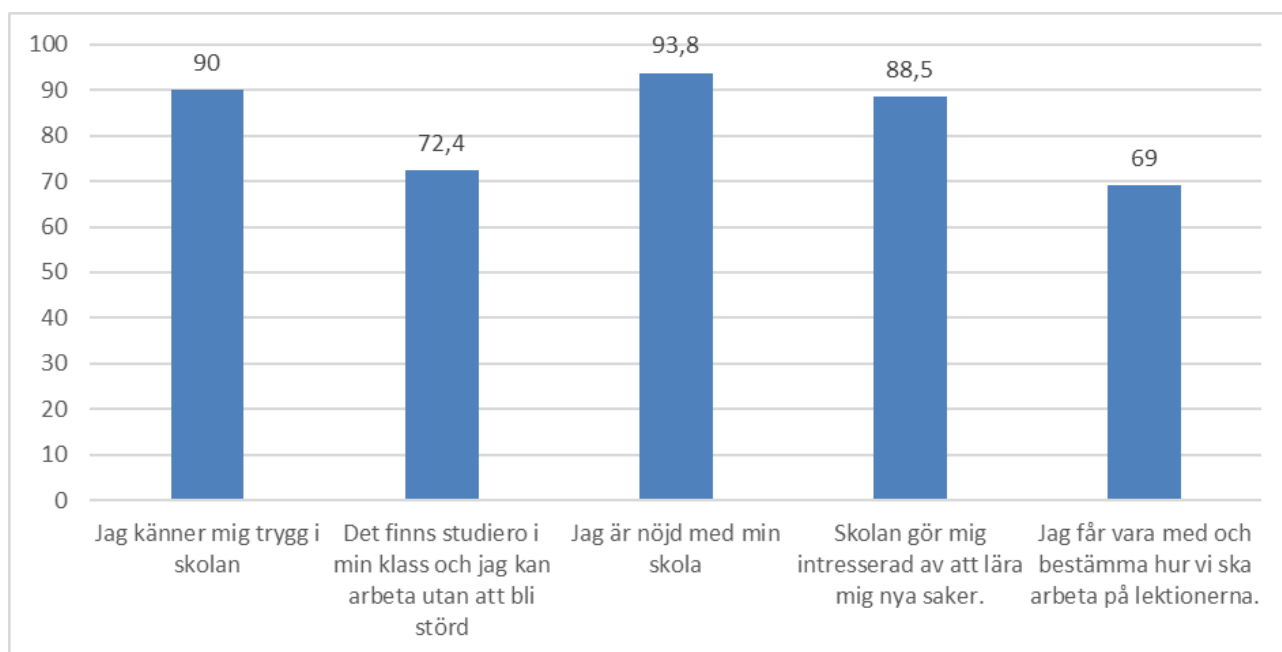
Inledning

Varje skolenhet arbetar enligt skollagen systematiskt och kontinuerligt med att följa upp verksamheten, analysera resultaten och med utgångspunkt i detta planera och utveckla utbildningen. Syftet är att uppfylla målen i grundskolans läroplan och andra nationella mål som till exempel barnkonventionen samt de kommunala mål som beslutas i verksamhetsplanen upprättad av grundskolenämnden i Huddinge kommun. Ambitionen är att skapa dialog om måluppfyllelsen, orsakerna till eventuella brister, samt åtgärderna för att höja måluppfyllelsen. Grundskolornas systematiska kvalitetsarbete och resultat på enhetsnivå följs upp av huvudmannen.

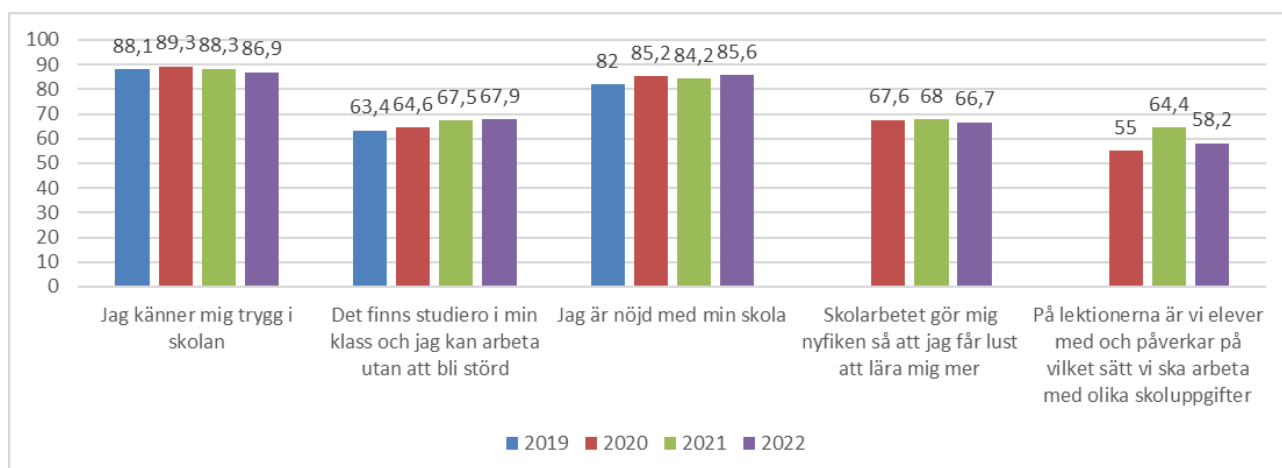
Analys

Nationella mål: Normer, värden och inflytande

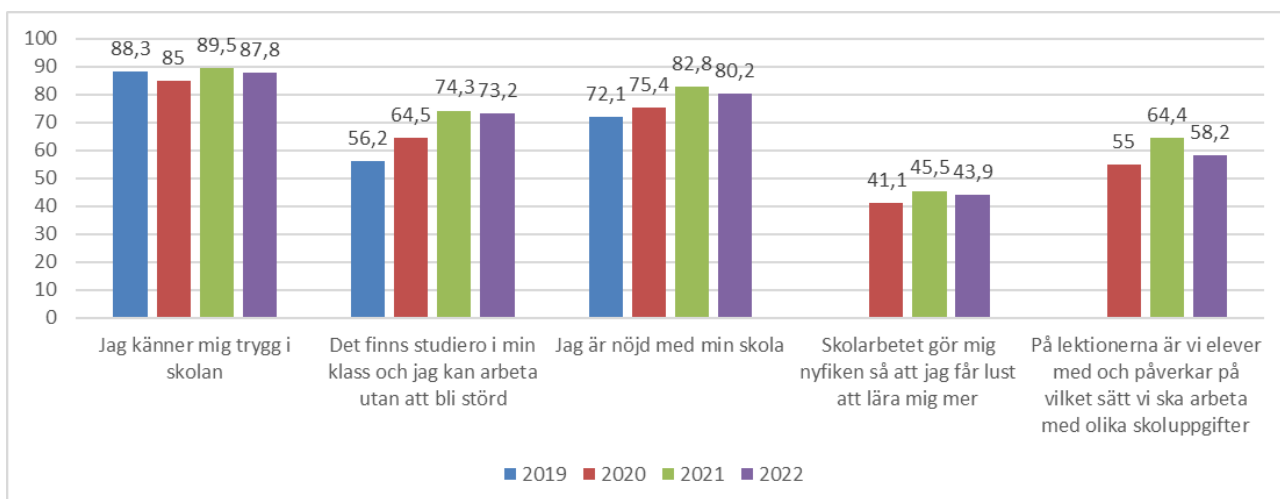
Åk. F-2

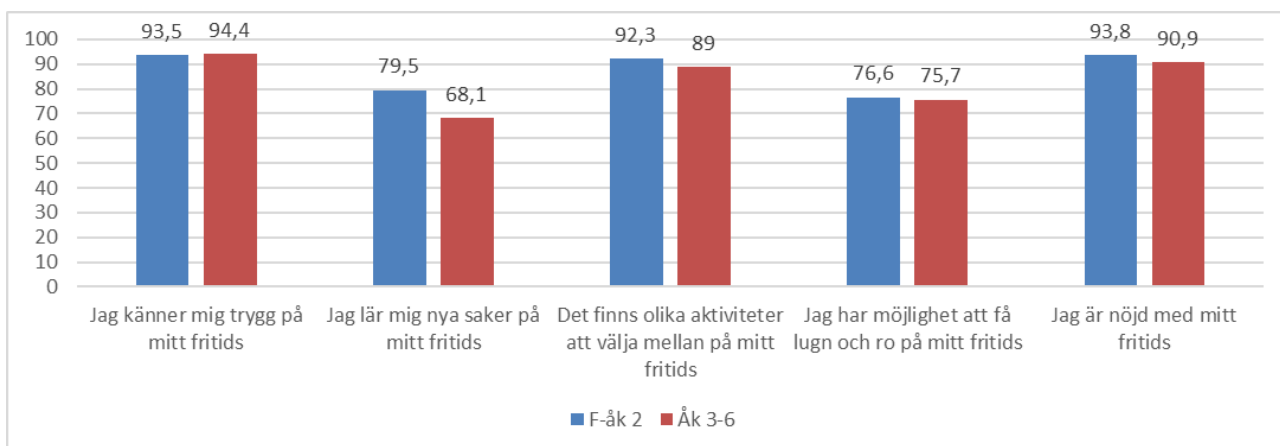
Åk. 3-6

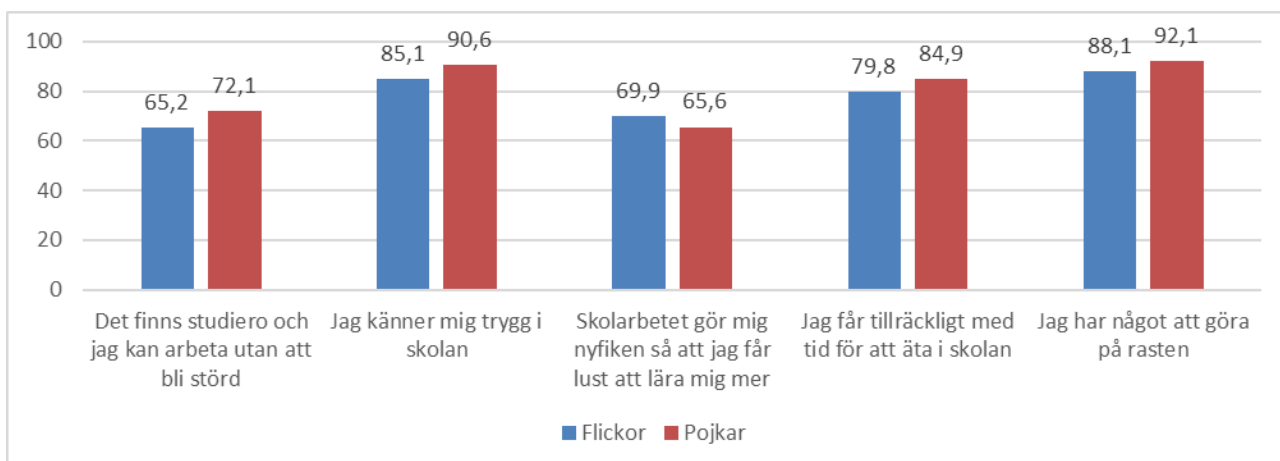
Åk. 7-9

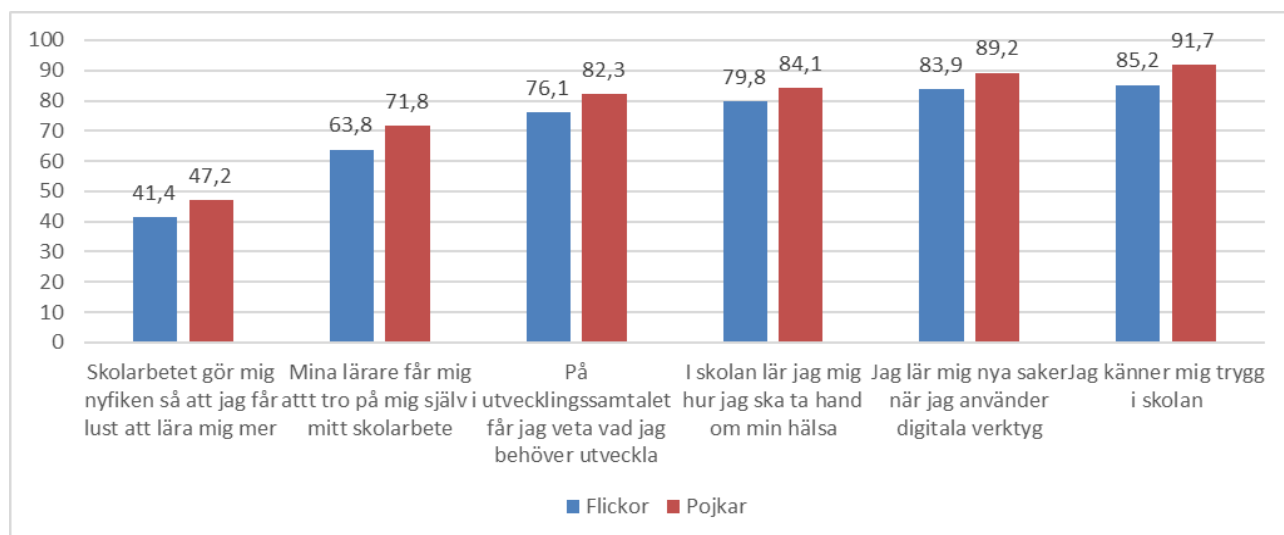
Fritidshem. Åk. F-6

Flickor-pojkar. Åk. 3-6

Flickor-pojkar. Åk. 7-9

Åk 7-9	2021 (Annan frågeformulering)	2022
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om min hälsa	91,6	81,5
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om klimatet	88,1	74,2
Åk 3-6	2021 (Annan frågeformulering)	2022
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om min hälsa	88	84,6
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om klimatet	83,4	78,8
F-2	2021	2022
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om min hälsa		88,3
I skolan lär jag mig om hur jag ska ta hand om klimatet		82,1

Databearbetning

Frågor som har högst andel nöjda elever rör delar av undervisningen såsom att lärarna hjälper eleverna när de behöver det. Det är genomgående samma frågor som får ett lågt resultat i elevenkäten, oavsett årskurs. De frågor som har lägst andel nöjda elever rör studiero, inflytande och att undervisningen är stimulerande på så sätt att den gör eleverna nyfikna att lära sig mer. En till fråga som sticker ut negativt är "Jag kan få svårare uppgifter om jag vill" där en hög andel av eleverna svarar "Jag vet inte".

Eleverna i årskurserna F-2 är generellt sett nöjdare med samtliga områden i jämförelse med eleverna i de högre årskurserna. Skillnaden är tydligast i den fråga där eleverna tillfrågas om "Skolan gör mig intresserad av att lära mig nya saker"/"Skolarbetet gör mig nyfiken så att jag får lust att lära mig mer". Eftersom de flesta frågor har en hög andel nöjda elever i de lägsta årskurserna blir det särskilt tydligt när de inte är nöjda, det kan man se i resultaten för studiero, inflytande och även "Jag kan få svårare uppgifter om jag vill". Eftersom det är första året enkäten genomförs i årskurserna F-2 går det inte att jämföra resultaten över tid.

I åk 3-6 syns en svagt negativ trend avseende trygghet men en fortsatt positiv trend avseende studiero. I åk 7-9 har samtliga frågor en något lägre andel nöjda i år jämfört med året innan vilket särskilt märks i resultatet för frågan om inflytande.

Pojkarna är marginellt eller något nöjdare jämfört med flickorna i nästan samtliga frågor i årskurserna F-2. Det enda undantaget är frågan om "skolan gör mig intresserad av att lära mig nya saker" där det finns en tydlig skillnad i form av att flickorna är nöjdare än pojkarna. Detta mönster upprepas i årskurserna 3-6 där pojkarna är mer nöjda än flickorna i samtliga frågor, särskilt avseende trygghet och studiero. Undantaget är frågan om "skolarbetet gör mig nyfiken så att jag får lust att lära mig mer" där flickorna är märkbart mer nöjda. I högstadiet däremot är pojkarna mer nöjda avseende samtliga frågor, även frågan avseende undervisning. Den största skillnaden mellan flickor och pojkar i högstadiet finns i resultatet för frågan "Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete" där cirka 64 procent

av flickorna svarar positivt jämfört med cirka 72 procent av pojkarna.

Det är en högre andel elever som svarar positivt på frågan om de känner sig trygga på sitt fritids jämfört med när de svarar på om de känner sig trygga i skolan, det här gäller både i årskurserna F-2 och 3-6. Frågan om att ha möjlighet att få lugn och ro på fritids i åk. 3-6 är den enda fritidsfrågan där det finns en konsekvent positiv trend de senaste fem åren.

Skolinspektionen genomför en nationell enkätundersökning i årskurserna 5 och 9. Vid en jämförelse med rikets senast publicerade resultat för enkäten (VT21) är andelen som upplever studiero i årskurs 5 något lägre i Huddinge jämfört med riket, medan andelen i årskurs 9 är betydligt högre i Huddinge. Andelen elever som svarar att de är trygga i skolan i årskurs 5 är på samma nivå i Huddinge som i riket, medan andelen i årskurs 9 är högre i Huddinge jämfört med riket. Varje gång en jämförelse med rikets resultat görs är frågan avseende att undervisningen gör så att eleverna "vill lära sig mer" den fråga som får ett lägre resultat i Huddinge jämfört med riket.

Utifrån årets enkätresultat utmärker sig flera skolor i socioekonomiskt svagare områden med betydligt högre trygghetsresultat än genomsnittet i Huddinge i flera årskurser i mellanstadiet och högstadiet, dock kan samma skolor ha ett lägre resultat än snittet i de lägsta årskurserna förskoleklass till årskurs 2.

I skolenkäten ingår också likabehandlingsenkät som innefattar frågor om kränkande behandling och diskriminering. Dessa frågor utgör underlag för varje skolas plan mot kränkande behandling. Utifrån enkätresultaten kan ses att medan andelen upplevda kränkningar sjunkit i mellanstadiet så har de samtidigt ökat i högstadiet, jämfört med år 2021. Detta speglas också i att andelen elever som upplever att personalen ofta säger till om de får veta att en elev behandlas illa ökat marginellt i mellanstadiet men sjunkit med cirka 5 procentenheter i högstadiet. Andelen elever som upplever att de har en förtroendefull vuxenrelation har ökat i mellanstadiet och är högre än åren 2020-2021 medan andelen ligger kvar på samma nivå i högstadiet. På frågorna om den upplevda tryggheten på olika fysiska platser på skolan, har eleverna i enlighet med tidigare år svarat att det är toaletter och omklädningsrum som är de mest otrygga platserna, och i år är det en märkbart högre andel högstadieelever som svarat att man upplever toaletterna som otrygga jämfört med åren 2020-2021.

Frågorna som rör livsstilens betydelse för hälsan och miljön var nya förra året och hade höga resultat i både mellanstadiet och högstadiet. Precis som med övriga frågor fanns det en variation mellan enheter, där enheter i socioekonomiskt utsatta områden fick ett lägre resultat för hela frågeområdet. I år förändrades fokus i frågeformuleringarna från hur medvetna eleverna är om hälsan, miljön och samhällets påverkan, till huruvida eleverna lär sig om dessa områden i skolan och den påverkan de utgör. I jämförelse med föregående års enkät kan för frågeområdet utläsas att andelen elever som svarar positivt har i år minskat för samtliga frågor, men vad som framför allt skiljer sig åt jämfört med året innan är diskrepansen i resultat mellan frågorna. Eleverna svarar i betydligt högre grad att skolan lär dem om hur de ska ta hand om sin hälsa jämfört med att skolan lär dem om hur de ska ta hand om klimatet. Det som också skiljer sig åt från förra årets resultat är att skolor i socioekonomiskt utsatta områden har en högre andel elever som upplever att skolan lär dem om hur de ska ta hand om sin hälsa jämfört med kommunsnittet, men en lägre andel som upplever att skolan lär dem om hur de ska ta hand om klimatet. I vissa fall är det nästan 100 procent av eleverna på skolor i sådana områden som upplever att skolan lär dem om hur de ska ta hand om sin hälsa.

Analys

Liksom redogörs för i ovan databearbetning finns det skillnader i resultat mellan olika områden, årskurser och kön. Skolorna anger i sina uppföljningar och analyser olika orsaker till variationen. Liksom i uppföljningen av föregående läsår kan förvaltningen dock se att ett antal orsaker till resultaten, samt utvecklingsområden, som är gemensamma för flera skolor och för grundskolan som helhet. Dessa rymmer alla inom ramen för arbetet inom prioriterade området *Skapa förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö* och beskrivs nedan.

Tillåtande klimat, relationer och trygghet

Liksom föregående läsår lyfter flera skolor behovet av relationsbyggande och förtroendefulla relationer i arbetet med att skapa en trygg lärmiljö för alla elever. Flera skolor lyfter också att det ser tydliga effekter i form av ökad trygghet genom utvecklad samverkan mellan skolans personal och personalen på fritids. En stor andel skolor anger att det arbetar aktivt med att skapa en bättre systematik i det förebyggande och främjande arbetet, men ser behov av att detta arbete utvecklas ytterligare.

Flera skolor anger att de infört olika typer av kompetens- och personalförstärkningar i organisationen i form av exempelvis socialpedagoger och kurator och olika typer av resurspersonal och att de ser god effekt av dessa insatser då dessa på olika sätt bidrar till en tryggare lärmiljö.

Flera skolor har fortsatt arbetat med att utveckla rastverksamheten genom fler styrda och vuxenledda rastaktiviteter och ser att detta har haft effekt för lugn och ro och trygghet på skolan. Skolorna ser att fler styrda rastaktiviteter medför att det blir färre konflikter under skoldagen som helhet.

Flera skolor lyfter att elever i större utsträckning har varit på plats och att skolorna i mindre utsträckning genomföra fjärr- och distansundervisning. Flera skolor lyfter dock fortsatta utmaningar i att arbeta med och utveckla trygghetsarbetet under pandemin. Detta då pandemin också har påverkat den ordinarie personalnärvaron. Skolorna uppger att detta har påverkat studiero och trygghet för eleverna.

Förvaltningen kan konstatera att endast ett fåtal av inkomna incidentrapporter innefattar händelser på toaletter och i omklädningsrum. Samtidigt är det på dessa platser elever anger att de känner sig mest otrygga. Förvaltningen gör bedömningen att en möjlig orsak kan vara att incidentrapporter skrivs där vuxna är och ser, dvs i lektionssal och korridorer, men att personal i mindre utsträckning befinner sig vid toaletterna och i korridorer.

Ett par skolor där en relativt sett låg andel elever anger att de känner sig trygga på toaletter lyfter att det i dialog med elever framkommer att otryggheten består i att många elever tycker att en del toaletter är ofräscha och att de känner obehag att låsa dörren då de är rädda att den ska gå i baklås. Samma skola anger också att en annan plats där tryggheten är låg bland elever är omklädningsrum. I detta fall består känslan av otrygghet i att elever känner ett obehag av att byta om tillsammans med andra.

En skola lyfter att man har identifierat att tryggheten i omklädningsrummen är högre i de årskurser där man har högre personaltäthet då fritidspersonalen följer med eleverna dit samt att det finns fler personal av båda könen representerade.

Flera skolor lyfter att trygghetsteamets tillsammans med eleverna tagit fram trivsel- och förhållningsregler för hur man ska bete sig i s.k. otrygga zoner såsom i omklädningsrum och vid toaletter.

Skolor lyfter också att man under pandemin inte har haft ordinarie bemanning på plats och att situationen har inneburit att man behövt justera i scheman vilket också påverkat situationen. En skola anger i sin analys att man i sin analys identifierat att "detta är områden där vuxna inte håller sina zoner". Skolan skriver vidare att man ser att det behövs specifika regler och att dialogen mellan personal, och personal och elever behöver förbättras.

En annan skola lyfter att man under läsåret vidare utvecklat trygghetsteamets arbete ut mot arbetslagen med fokus på främjande och förebyggande arbete. Ett fokusområde i detta är att öka tryggheten vid toaletter och i omklädningsrum.

Flera skolor lyfter att man bedömer att upplevelsen av trygghet försämrats under pandemin på grund av att flera organisatoriska delar i årshjulet och systematiken i arbetet med trygghet inte har fungerat som vanligt. Man anger att "trygghetsskapande verksamhet" har ställts in i mångt och mycket.

Studiero och lust att lära

Flera skolor har ett väl utvecklat arbete med att skapa en gemensam lektionsdesign. Utgångspunkten är att lärmiljön ska vara likartad i alla klassrum och eleverna ska känna igen sig oavsett vilket klassrum de befinner sig i. Detta innefattar exempelvis att lektioner ska startas och avslutas på liknande sätt. Liksom tidigare år lyfter flera skolor behovet av tydliga förväntningar på hur skoldagen ska se ut. Att redan i förskoleklass tydliggöra för eleverna hur man går in i skolbyggnaden hur en lektion går till och hur man som elever ska agera under en lektion. Detta innefattar behovet av att träna på att vara i ett klassrum tillsammans med andra och att elever ska lära sig generella strukturer och regler som ska genomsyra hela skoldagen. Detta görs för att tillgängliggöra undervisningen men skapar också strukturer som innebär trygghet och tydlighet för eleven. Liksom tidigare år lyfter dock ett fåtal skolor utmaningen i att hitta en balans mellan strukturer som ger elever tydliga och trygga ramar, samtidigt som elever ges elever en stimulerande, varierad och anpassad undervisning som har effekt för elevens lust att lära.

Flera skolor lyfter också att man i arbetet med att skapa studiero tillsammans med elever behöver bestämma vad studiero innebär, och att ljudnivån i ett klassrum kan skilja sig åt beroende på vilken aktivitet som pågår.

I arbetet med att skapa studiero lyfter flera skolor också att differentierad, varierad och anpassad undervisning är en förutsättning för att det ska finnas studiero i ett klassrum och för att skapa lusten till lärande hos alla elever.

Liksom tidigare läsår betonar en stor andel skolor att fjärr- och distansundervisning påverkat elevens lust att lära och att man haft en stor utmaning i att anpassa undervisningen för att nå alla elever.

Samtidigt lyfter flera skolor att man i detta läsår har kunnat genomföra merparten av undervisningen på plats. En skola beskriver det som att eleverna har närmare till att söka kontakt med lärarna och lärarna kan i sin tur lättare fånga upp de elever de känner att de behöver ha mer koll på och kontakt med.

Elevinflytande och lust att lära

Liksom tidigare läsår lyfter en del skolor att man under läsåret arbetat aktivt för ett ökat elevinflytande. Detta innefattar att elever inbjuds att vara delaktiga i att samtala om utformningen av lektionsstruktur, undervisningens ramar, gemensamma ordningsregler samt fått syn på sin egen utveckling. Flera skolor arbetar också med s.k. elevledda utvecklingssamtal.

Som exempel anger en skola att eleverna tidigare läsår haft möjlighet att lyfta frågor i klassrådet som klassrepresentanterna sedan tar med sig till elevrådet. För att öka elevernas känsla av inflytande och delaktighet har skolan under nuvarande läsår skapat två nya forum för delaktighet och elevinflytande, IT-råd för eleverna i årskurs 2-3 samt ett fritidsråd. Skolan kan konstatera att denna nya organisering gett effekten att eleverna i än större utsträckning känner möjlighet att påverka undervisning och förhållningsregler på skolan.

Flera skolor lyfter också att man kan se en koppling mellan studieron och elevers delaktighet. Skolorna lyfter behovet av olika forum som ger möjlighet för eleverna att påverka sin hela skoldag. Flera skolor betonar också vikten av de vuxna deltar i dessa samtal med eleverna.

Att på olika sätt arbeta formativt för att synliggöra lärandet för eleven är centralt för att utveckla lusten att lära. Flera skolor lyfter också att en framgångsfaktor är att på ett tydligt sätt förklara varför det som ska läras är viktigt, då detta skapar lust till lärande hos eleven.

Ledarskap i klassrummet

Det pedagogiska ledarskapet spelar en avgörande roll för studieron i ett klassrum. Forskning och goda exempel från skolor påvisar att tydlig undervisning samt undervisning som är anpassad efter elevernas nivå finns i de klassrum där det finns studiero. Här lyfter flera skolor i likhet med året innan fram lärarens behov av att lära av andra lärare inom ramen för ett kollegialt lärande. Detta kan ske genom "skuggning" och att man delar lärande exempel.

En skola lyfter om exempel fram att det relationella arbetssättet hos pedagogerna som en framgångsfaktor. Samma skola betonar vidare att genomförd utbildningsinsats kring ledarskapet i klassrummet har gett effekter i form av att eleverna känner sig trygga i sin roll vilket medfört en ökad trygghet och studiero hos eleverna.

En annan skola lyfter fram att skolledningen organiserat arbetslagen strategiskt med fokus på starkt mentorskap vilket visat sig vara en framgångsfaktor. Skolan kan utröna ett samband mellan mentorskap, lärarens ledarskap, elevenkätens resultat och att detta gett effekter för elevernas kunskapsutveckling

Liksom tidigare år nämner också en del skolor insatser med förstelärare för att arbeta med ledarskap i klassrummet och ser att det har haft effekt.

Livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället

Hållbar utveckling är ett läroplansuppdrag. Inom ramen för läroplanens ämnen innefattas undervisning där eleverna får kunskap om hälsa, miljö och samhälle. Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra undervisningen eftersom arbetet med hållbar utveckling ingår, och på olika sätt kan inkluderas i många ämnen. På mellan- och högstadiet är frågan om hållbarhet mestadels kopplat till de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Skolorna anger att innehållet utgör en viktig fråga för eleverna såväl i, som utanför skolan och därför lätt att väva in i undervisningen i flera ämnen.

Sedan förra årets elevenkät genomfördes har frågorna avseende hälsa, miljö och samhälle förändrats för att säkerställa att det som följs upp är i vilken utsträckning elevernas kunskaper om hälsa, miljö och samhälle kan kopplas till undervisningens påverkan.

Inom frågeområdet hälsa, miljö och samhälle kan förvaltningen konstatera att det finns skillnader mellan skolorna och att detta till stor del i vilket område skolan är placerad. Elever i skolor i socioekonomiskt utsatta områden är inte lika medvetna i dessa frågor som elever i andra områden. Vad gäller frågan om hälsa så har flera skolor goda resultat och upplever att både elever och vårdnadshavare är hälsomedvetna medan andra skolor behöver arbeta aktivt med insatser för att öka graden av medvetenhet i frågor som berör hälsa och livsstil. En del skolor anger att eleverna redan har så hög kunskap om dessa frågor att det finns en utmaning för skolorna i att bidra till ytterligare kunskap. Förvaltningen kan dock i likhet med föregående år konstatera att det faktum att dessa frågor inte lyfts in i undervisningen på ett systematiskt sätt leder till bristande likvärdighet och är en del av förklaringen till att resultaten är lägre i skolor i socioekonomiskt utsatta områden. Förvaltningen har i samarbete med Karolinska institutet startat projektet *Frisk skolstart* som vänder sig till elever och vårdnadshavare i förskoleklass. Detta projekt syftar till att öka kunskapen och medvetenheten gällande livsstil och hälsa. En del skolor anger att detta har lett till att eleverna är

piggare och har bättre närvaro.

I uppföljning av enkäten lyfter flera skolor liksom tidigare år att elever främst bedömer sin fysiska hälsa, och att en specifik fråga om den psykiska hälsan skulle ge lägre resultat. En del skolor anger också att pandemin inneburit att elevers kunskaper om den fysiska hälsan höjts.